

A CONSTITUCIÓN DA SOCIEDADE COOPERATIVA

Carlos LEMA DEVESA

Universidade Complutense de Madrid

SUMARIO: 1. Introducción. 2. Constitución da cooperativa; 2.1. Constitución simultánea; 2.2. Constitución sucesiva: a Asemblea constituínte. 3. Escritura de constitución; 4. Estatutos sociais; 4.1. Cualificación previa do proxecto de estatutos. 4.2. Contido mínimo dos estatutos. 4.2.1. Denominación social; 4.2.2. Domicilio social; 4.2.3. Obxecto social; 4.2.4. Capital social mínimo; 4.2.5. Outras mencións estatutarias; 5. Inscripción da escritura; 6. A sociedade cooperativa en constitución.

SUMARIO: 1. Introducción. 2. Constitución de la cooperativa; 2.1. Constitución simultánea; 2.2. Constitución sucesiva: la Asamblea constituyente. 3. Escritura de constitución; 4. Estatutos sociales; 4.1. Cualificación previa del proyecto de estatutos. 4.2. Contenido mínimo de los estatutos. 4.2.1. Denominación social; 4.2.2. Domicilio social; 4.2.3. Objeto social; 4.2.4. Capital social mínimo; 4.2.5. Otras menciones estatutarias; 5. Inscripción de la escritura; 6. La sociedad cooperativa en constitución.

SUMMARY: 1. Introduction. 2. Constitution of the cooperative; 2.1. Simultaneous constitution; 2.2. Successive constitution: the constituent assembly. 3. Notarization of the constitution; 4. The Society Statutes; 4.1. Previous qualification of the statutes. 4.2.-The minimum content of the statutes; 4.2.1.The denomination of the society; 4.2.2.-The address of the society. 4.2.3. The aims of the society; 4.2 4. The minimum capital of the society; 4.2.5. Other statutory mentions; 5. Notarizing ; 6. Constituting a co-operative society.

1. Introducción.

Por contraste con outros tipos societarios, a sociedade cooperativa constitútese -moitas veces- por traballadores que desexan incrementa-los seus ingresos, ou ben por pequenos propietarios que pretenden adquirir bens en común, ou comercializa-los seus produtos ou servicios conxuntamente, para aforrar custos e -simultaneamente- ser titulares desa empresa.¹

Pois ben, ó igual que sucede coas persoas físicas, a cooperativa nace e este nacemento prodúcese a través da constitución da sociedade cooperativa. É máis: como todo nacemento, a constitución dunha sociedade, no presente caso

1.- Vid. neste sentido BORJABAD GONZALO "Manual de Derecho Cooperativo" Lleida 1992 p. 27.

dunha cooperativa, adoita ser un momento feliz. Unha vez que a sociedade cooperativa naceu", como toda persoa - neste caso, persoa xurídica- pode sufrir cambios ata chegar á súa fatal extinción. Pero, non iamos ocuparnos da "evolución" da sociedade cooperativa, nin tampouco da súa disolución, senón do seu "xurdimento" á vida xurídica, ou -en terminoloxía máis precisa- da súa constitución.

O Proxecto de lei de cooperativas de Galicia² consagra o capítulo II do título I, á "*Constitución da cooperativa*"; concretamente se destinan a esta sete artigos (arts. 11 a 17). É curioso comprobar que existen coincidencias, nalgúns aspectos relativos á constitución da cooperativa, coa Lei xeral de cooperativas do 2 de abril de 1987; así como con outros textos lexislativos consagrados a este tipo societario que rexen en diferentes Comunidades Autónomas. Esta circunstancia non debe sorprenden se temos en conta que a Comunidade Autónoma de Galicia se retrasou á hora de legislar nesta materia. E, ademais, é comprensible que para redacta-lo Proxecto de lei de cooperativas de Galicia, se tivesen en conta as leis vixentes que regulan esta materia tanto a nivel estatal, como a nivel autonómico.

Efectuada esta breve introducción, imos xa a ocuparnos da constitución da sociedade cooperativa galega tal e como se prevé no mencionado proxecto de lei.

2. **Constitución da cooperativa.**

Do mesmo xeito que sucede coas sociedades anónimas, a constitución das sociedades cooperativas pódese realizar -como indica o mestre Uría³- por fundación simultánea ou ben por fundación sucesiva. Estas dúas modalidades de constitución das cooperativas, tamén aparecen recollidas no marco do Proxecto de lei de cooperativas de Galicia.

2.1. *Constitución simultánea.*

A constitución simultánea das sociedades cooperativas plásmase no art. 11 do proxecto de lei. Segundo este precepto, para a súa válida constitución, requírese o cumprimento de dous requisitos que - polo demais- tamén se lles esixen a outros tipos societarios. O primeiro requisito é o outorgamento de escritura pública. Así pois, os promotores da cooperativa deben acudir ante notario, para efectua-la constitución desta.

Se se ten presente que o art. 7 do proxecto de lei require que as sociedades cooperativas de primeiro grao estean constituídas - polo menos- por catro so-

2.- Este proxecto publicouse no B.O. do Parlamento de Galicia o 16 de abril de 1997, pp.18.308 e ss.

3.- Uría, "Derecho Mercantil", 24a edición, Madrid 1997, p. 579.

cios, pode afirmarse que no momento de outorga-la escritura pública de constitución, deberán concorrer, como mínimo, catro socios fundadores. Agora ben, dentro destes non poderán comprenderse nin os socios a proba, nin os socios excedentes, nin os socios colaboradores. De acordo co número mínimo de socios que se requiren para a constitución da sociedade cooperativa o proxecto de lei afástase da Lei xeral de cooperativas de 1987, que require cinco socios como mínimo. No suposto de que se trate de cooperativas de segundo grao, bastará a presenza de dúas persoas xurídicas; a saber: dúas sociedades cooperativas. Neste último caso existe concordancia entre o proxecto de lei que examinamos e a Lei xeral de cooperativas de 1987.

O segundo requisito que se esixe para a válida constitución da sociedade cooperativa galega é a inscrición da escritura pública, no correspondente Rexistro de Cooperativas de Galicia, que se regula no título II do proxecto de lei. Namentres non se proceda á inscrición da escritura no mencionado rexistro, a sociedade cooperativa non adquire personalidade xurídica.

Hai que ter presente que a fundación simultánea se efectuará cando o número de socios sexa reducido e, polo tanto, procedan directamente a outorga-la escritura pública de constitución e, posteriormente, a rexistrala. Ademais, neste suposto non exercitan a facultade prevista no proxecto de lei de obte-la previa cualificación dos estatutos. Cando o número de socios é elevado, xeralmente, acódesese ó sistema da constitución sucesiva, no que -como veremos a continuación- desempeña un importante papel a Asemblea Constituínte.

2.2. Constitución sucesiva: a Asemblea Constituínte.

Se o sistema elixido para crea-la sociedade cooperativa é a constitución sucesiva, haberá que seguir un proceso constituínte, que -obviamente- difire do sistema de constitución simultánea, segundo se aprecia no art. 12 do proxecto de lei, que se destina a regula-la Asemblea Constituínte.

O proxecto de lei non prevé os trámites anteriores á realización da Asemblea Constituínte. Este silencio -por outra parte, lóxico- permite afirmar que a convocatoria da mencionada Asemblea non terá que cumprir requisitos de tempo e forma.⁴ En todo caso, a Asemblea terá que realizarse antes de acudir ó notario, para transformar en pública a escritura de constitución. O teor literal do texto do proxecto de lei suxire que existirá unha escritura privada de constitución; posto que fala de "elevación a pública da escritura". En realidade, parece que se trata da acta da Asemblea Constituínte que deberá recoller -como mínimo- os extremos previstos no art. 16 do proxecto de lei.

En todo caso, esixe que a Asemblea Constituínte estea integrada polos promotores da sociedade cooperativa, cun número non inferior a catro. De xeito

4.- Vid. no mesmo sentido con respecto á Lei xeral de cooperativas, BORJABAD GONZALO, ob cit. p. 38.

que existe unha coincidencia en canto ó número mínimo de persoas para constituí-la sociedade cooperativa, tanto se se opta polo sistema de constitución simultánea, como polo sistema de constitución sucesiva. De acordo con este último, mantense o contraste coa Lei xeral de cooperativas.⁵ Nada di o proxecto de lei neste precepto sobre os requisitos que deben reuni-los promotores. Para cubrir esta lagoa, temos que dirixi-la nosa atención ó art. 16. E, á vista deste, poderá sosterse que os promotores deben reuni-los requisitos para adquiri-la condición de socios.

Antes de comeza-las súas deliberacións, a Asemblea Constituínte ten que elixir -entre os promotores- un presidente e un secretario. Unha vez que foron designados estes, a Asemblea ten que deliberar sobre diversas cuestións e, trala pertinentes deliberacións, adopta-los acordos. No proxecto de lei establécese a relación dos extremos mínimos sobre os que a Asemblea necesariamente terá que deliberar. En primeiro lugar, debe aborda-los extremos precisos para outorga-la correspondente escritura pública de constitución. En segundo lugar, ten que aproba-los estatutos sociais. A Asemblea, a través dos promotores, ten a facultade de solicitar do Rexistro de Cooperativas de Galicia a cualificación previa do proxecto de estatutos. Deste xeito evítase o outorgamento dunha nova escritura para emenda-los defectos que os estatutos puidesen presentar, segundo a cualificación do rexistrador. En terceiro lugar, a Asemblea debe designar -entre os promotores- as persoas que outorgarán a escritura pública de constitución. Entre os outorgantes, terá que figurar -forzosamente- o secretario da Asemblea Constituínte, as persoas designadas para desempeña-los cargos do primeiro órgano de administración ⁶ e o interventor ou interventores.

Pode acontecer que, á hora de constituí-la sociedade cooperativa se realízen achegas dinerarias e achegas in natura. No caso das achegas in natura ou non dinerarias, a Asemblea Constituínte deberá aproba-la súa valoración, tralo informe dun experto independente.

Unha vez que se trataron os diferentes extremos sometidos á Asemblea Constituínte, o secretario redactará a correspondente acta. Nesta acta recolle-ranse: a) as deliberacións e acordos adoptados; b) a relación dos promotores; c) os datos concernentes ó outorgamento da escritura pública de constitución; d) Os resultados das votacións; e e) o lugar, data e hora da reunión. Como non podía menos de suceder, o proxecto de lei prevé que a acta será certificada polo secretario co "visto e prace" do presidente.

En fin, debe citarse que a realización da Asemblea Constituínte non será necesaria cando concorran dúas circunstancias. A saber: por un lado, que a escri-

5.- A Lei xeral de cooperativas esixe un mínimo de cinco persoas para constituír unha cooperativa de primeiro grao, seguindo o sistema de constitución sucesiva.

6.- Non hai que esquecer que a administración da cooperativa se lle pode encomendar a un Consello de Administración ou, en determinados supostos, a un administrador único. Vid. art. 41 do proxecto de lei.

tura pública de constitución se outorgue por tódolos promotores; e, por outro lado, que non se solicite a previa cualificación do proxecto dos estatutos sociais. En tal hipótese, estaríamos ante o sistema de fundación simultánea da sociedade cooperativa.

3. Escritura de constitución.

A escritura de constitución da sociedade cooperativa regúlase no art. 16 do proxecto de lei. Este precepto reproduce, case ad pedem literae e con leves modificacións, o art. 14 da Lei xeral de cooperativas.⁷ En primeiro lugar, a norma do futuro texto autonómico considera as persoas que outorgarán a escritura pública de constitución. E, a este respecto, considéranse dúas posibilidades; este é: dunha banda, que tódolos promotores outorguen a citada escritura. E, por outro lado, que tan só a outorguen as persoas designadas pola Asemblea Constituínte. Entre estas últimas deberán encontrarse -como xa sabemos- o secretario da Asemblea, o ou os designados como administradores e o interventor ou os interventores.

A escritura de constitución da sociedade cooperativa debe ter un contido mínimo, que tamén debe presentar -de se-lo caso- a acta da Asembleante constituínte, que deberá ser recollida por aquela, é dicir: as mencións da escritura de constitución da sociedade cooperativa son coincidentes -excepción feita dos eventuais acordos que adopte a Asemblea constituínte- tanto no suposto de constitución simultánea, como sucesiva.

En primeiro lugar, na escritura de constitución débese plasma-lo número e a identidade dos promotores. De maneira concreta, hai que especificar -no caso das persoas físicas- o nome, apelidos, idade, actividade comprometida, domicilio, nacionalidade e documento nacional de identidade. No caso de que algún dos promotores sexa unha persoa xurídica consignárase a denominación ou razón social, domicilio, nacionalidade, datos de rexistro e código de identificación fiscal.

En segundo lugar, tamén se debe consignar na escritura de constitución unha manifestación dos outorgantes, segundo a cal tódolos promotores da sociedade cooperativa reúnen os requisitos, tanto legais coma estatutarios, para seren socios da cooperativa. Neste punto, o futuro texto autonómico parécenos máis perfecto có vixente texto da lei estatal, xa que este último fala dos requisitos "para adquirir-la condición de socio". De modo que suxire unha situación eventual e non unha situación actual.

En terceiro lugar, e como sucede na constitución de calquera sociedade, esíxelle que na escritura se manifeste a vontade de constituí-la sociedade cooperativa. E, evidentemente, terá que especificarse que tipo ou clase de cooperativa

7.-As modificacións concernen sobre todo á simplificación dos apartados que recolle a Lei xeral de cooperativas. O texto galego unifica os apartados e) e f), así como os apartados 9) e h). E engade un apartado sobre "calquera outro acordo" que poida establecerse.

se funda: unha cooperativa de primeiro grao ou unha cooperativa de segundo grao.

En cuarto lugar, citaranse os estatutos sociais. Aínda que non se dispoña expresamente hai que entender que se os estatutos foron obxecto de cualificación previa, podería consignarse que foron cualificados favorablemente polo Rexistro de Cooperativas de Galicia. Non imos examinar, neste lugar, o contido dos estatutos da sociedade cooperativa, xa que estes serán obxecto do ulterior epígrafe.

En quinto lugar, na escritura de constitución plasmarase a manifestación dos outorgantes de que todos e cada un dos promotores da cooperativa desembolsaron, polo menos, o 25% da achega obrigatoria mínima para seren socios, que se fixa nos estatutos. A acreditación destes extremos será fácil: a través dos correspondentes comprobantes bancarios, se se trata de achegas dinerarias. De maneira paralela, os promotores teñen que acreditar na escritura de constitución que se desembolsou totalmente o capital social mínimo fixado nos Estatutos. O cal -xa anticipamos- non pode ser inferior a 500.000 pesetas, segundo prevé o texto que analizamos.

En sexto lugar, a escritura de constitución debe recolle-los datos de identificación das persoas que foron designadas para ocupa-los distintos cargos dos órganos sociais. É dicir: o administrador único ou o Consello de Administración; de se-lo caso o conselleiro delegado; o interventor ou os interventores; o Comité de Recursos. Así mesmo, estas persoas deberán declarar expresamente que non están incursas nas causas de incapacidade ou incompatibilidade recollidas no art. 48 do proxecto de lei. Entre estas últimas causas, hai que subliñar que non poden pertencer ó órgano de administración, as persoas que realicen actividades que poidan resultar competitivas para a cooperativa.

En sétimo lugar, no suposto de que existisen achegas dinerarias ou in natura, deberán expresalas, así como o valor asignado. E obviamente, tamén haberá que consigna-los datos de identificación do promotor que realizou esas achegas ou que se comprometeu a realizalas. Debe terse presente que, a efectos das leis de arrendamentos urbanos e de arrendamentos rústicos, as achegas non dinerarias non implican cesión ou traspaso, senón que -como dispón o Art. 58 do proxecto de lei- a sociedade cooperativa é continuadora na titularidade do ben ou dereito.

En oitavo lugar, e ó igual que acontece coas sociedades anónimas e limitadas, na escritura de constitución deberase cita-la declaración de que non existe outra sociedade cooperativa con idéntica denominación. Esta declaración terase que referendar coa certificación da Sección Central do Rexistro de Cooperativas (dependente da Administración do Estado), que poña de relevo a inexistencia de denominación idéntica. Así pois, non é suficiente a declaración dos promotores, acompañada da súa promesa de achega-la certificación no futuro. Consideráramos que se non se achega a tan citada certificación, o notario non poderá autoriza-la escritura de constitución.

Finalmente, e a modo de "cláusula de estilo", o proxecto de lei prevé a posibilidade de que, no sistema de fundación sucesiva, na escritura de constitución se poidan incluír outros acordos adoptados pola Asemblea constituínte. É evidente que, por contraste cos oito primeiros apartados, a inclusión dos cales é preceptiva, os pactos ou acordos que adoptase a Asemblea Constituínte non teñen que incluírse necesariamente na escritura de constitución. Así pois, a súa inclusión será potestativa.

Como a realidade práctica pon de relevo que -con frecuencia- os rexistradores non inscriben escrituras públicas de constitución de sociedades, posto que adoecen de defectos, o proxecto de lei preveu esta eventualidade. En consecuencia, a Asemblea Constituínte pode facultar algúns promotores para que emenden calquera defecto que presente a escritura de constitución ata acadala inscrición definitiva no Rexistro. o texto comentado fala de "promotores", pero entendemos que cabería a facultade de conferirlle apoderamento a un único promotor para emenda-los correspondentes defectos. Agora ben, non poderá facultarse nin a un nin a varios promotores para corrixir defectos que, polas súas características ou por prescrición legal ou regulamentaria, non sexan emendables.

Como colofón, non pode pasar desapercibido o feito de que, se tivo lugar a Asemblea constituínte, e tódolos promotores outórganlle a escritura de constitución, pódese aproveita-lo outorgamento desta para modificar calquera acordo adoptado en tal Asemblea. Dito con outras palabras, aprovéitase a existencia da "Asemblea universal" que ten lugar no momento do outorgamento da escritura pública, para modificar ou deixar sen efecto acordos que anteriormente se adoptaran.

4. Estatutos sociais.

Ó aborda-la análise dos estatutos da sociedade cooperativa, imos pasar revista a dous temas que recolle o proxecto de lei e que revisten unha innegable trascendencia. En primeiro termo, examinaremos-la cualificación previa do proxecto de estatutos. E, en segundo termo, o contido mínimo destes.

4.1. *Cualificación previa do proxecto de estatutos.*

No suposto da constitución sucesiva da sociedade cooperativa, a Asemblea constituínte pode faculta-los promotores para que, antes de transformar en escritura pública o acordo de constitución, soliciten do Rexistro de Cooperativas competente, a cualificación previa do proxecto de estatutos.

Como indica BORJABAD GONZALO ó estudia-la Lei xeral de cooperativas⁸, estamos ante un trámite potestativo dos xestores ou -na nosa terminoloxía

8.- Vid. Borjabad Gonzalo, ob. cit. p 41.

previa- promotores. Tal vez conviría precisar que tal e como está redactado o proxecto de lei galega, se a Asemblea constituínte outorgoulles facultades ós promotores para que soliciten esa previa cualificación, estes deberán cumprir-lo mandato da Asemblea constituínte. E, ademais, non quedaría ó seu libre arbitrio a solicitude de tal cualificación. Dito noutros termos, no futuro texto autonómico parece que a potestade de solicita-la cualificación previa outórgaselle á Asemblea constituínte, pero non ós promotores. En todo caso, compartímo-la opinión do citado autor que sostén que esta solicitude constitúe unha elemental medida de prudencia, que pode evita-lo outorgamento dunha nova escritura tendente á subsanación dos defectos que puidesen presenta-los estatutos.

A solicitude da cualificación previa dos estatutos deberá ir acompañada da acta da Asemblea constituínte e, como é obvio, do proxecto de estatutos. Ademais, esíxese que se achegue a certificación negativa da Sección Central do Rexistro de Cooperativas, que certifique que non existe inscrita ningunha outra sociedade cunha denominación idéntica.

Unha vez recibida a solicitude, o Rexistro de Cooperativas de Galicia comprobará se as normas do proxecto estatutario se axustan á lei. Así pois, o mencionado organismo ten que verificar que o proxecto de estatutos presenta o contido mínimo, esixido polo art. 14 do actual proxecto de lei. Tamén ten que comprobar que as posteriores normas estatutarias non vulneran as disposicións do texto lexislativo. Se o proxecto de estatutos presentase algún defecto, o rexistrador o farállelo saber ós promotores, para que poidan solucionalo.⁹

Examinada a cualificación previa dos estatutos sociais, temos que analiza-lo contido mínimo que deben presentar estes, xa que o proxecto de lei require que os estatutos das cooperativas recollan determinados extremos, que se consideran mencións de inserción obrigatoria no texto social estatutario.

4.2. *Contido mínimo dos Estatutos.*

O art. 14 do proxecto de lei conságrase a regula-lo contido mínimo dos estatutos e faino con gran detalle. En efecto, o mencionado precepto require que -ineludiblemente- figuren nos estatutos da cooperativa nada máis e nada menos que dezasete extremos. Inda máis: o último apartado é unha especie de "cláusula xeral", que obriga a inserir "calquera outra materia esixida por esta lei". De tal xeito que pode ser preciso incluír no texto estatutario máis de deza-

9.- No suposto de que os estatutos non fosen cualificados favorablemente pódense presentar tres situacións segundo Borjabad Gonzalo, op. cit. p. 41-42. A saber: Primeira: os promotores aceptan a resolución e corrixen os Estatutos. Por conseguinte, volverán ó Rexistro para obte-la cualificación favorable. Segunda: Os promotores non aceptan a cualificación desfavorable e recorren contra esta. Terceira: Se os promotores non están facultados para recorrer e non aceptan a cualificación desfavorable, terán que convoca-la Asemblea constituínte para decidir.

sete extremos. Pois ben, imos deternos nas mencións máis importantes, que deben figurar nos estatutos.

4.2.1. Denominación social.

A denominación da sociedade cooperativa debe figurar nos estatutos e esta aparece regulada no art. 3 do proxecto de lei. A teor da súa regulación, na denominación correspondente sempre deberá figura-la mención "sociedade cooperativa galega" ou a súa abreviatura "S.Coop. Galega". Así pois, unha parte (a segunda) da denominación social será obrigatoria. Do texto legal podería deducirse que esta mención obrigatoria debe figurar en idioma galego e non en castelán. Esta dedución sería errónea xa que o castelán tamén é lingua oficial na nosa Comunidade Autónoma. Así pois, tal mención pódese consignar en castelán.

Por outro lado, a denominación presentará unha primeira parte, cunha elección facultativa para os promotores. Agora ben, esta denominación debe cumprir dous requisitos. En primeiro termo, non pode ser idéntica á doutra sociedade cooperativa. E, en segundo termo, terá que ser unha denominación veraz; é dicir: non poderá estar constituída por termos equívocos, nin por vocablos que induzan a confusión sobre o seu ámbito, obxecto social, clase, nin con outro tipo de entidades. Se temos en conta que en materia de denominación social rexe o principio de veracidade, tal vez podería ser oportuno modifica-lo párrafo 2º do art. 3 do proxecto de lei e substituí-lo termo "confusión" ("que induzan a confusión") polo vocablo "erro", que pode ser máis preciso, dende un punto de vista filolóxico.

En fin, para evitar que outras entidades ou sociedades poidan confundirse coas cooperativas, a lei resérvalle-la exclusiva utilización do termo cooperativas a estas últimas. A este respecto, dispónse que ningunha outra entidade (engadimos nós, tanto pública coma privada) nin empresario (cabe engadir, individual ou social) poden adopta-lo termo cooperativa, nin a súa abreviatura, nin ningún outro vocablo que induza a confusión. Por contraste coa Lei xeral de cooperativas, o texto galego é tallante, xa que non admite a dispensa do Consello Superior de Cooperativas para que as entidades ou empresarios que non sexan cooperativas, poidan usar este termo.¹⁰

4.2.2. Domicilio social.

Unha ulterior mención que necesariamente debe figurar nos estatutos da sociedade cooperativa é o domicilio social, que se regula no art. 4 do Proxecto de

10.- Cfr. art. 4.4 da Lei xeral de cooperativas de 1987, en "Legislación sobre Cooperativas y Sociedades Laborales", de Molina Cabrera e Fernández Martínez, Madrid 1988 p. 30. Pola súa parte, Borjabad Gonzalo sostén que como consecuencia desta prohibición tampouco a cooperativa pode adoptar unha denominación idéntica á doutra persoa xurídica ou empresario individual.

lei. É indubidable que o domicilio da cooperativa -do mesmo xeito có dunha persoa física- ten importancia xa que determinará os emprazamentos ante os tribunais, o pagamento de determinados títulos, etc.

En principio, os promotores teñen liberdade para fixar ese domicilio social dentro duns límites xeográficos. Dito con outras palabras, a sociedade cooperativa pode te-lo seu domicilio en calquera lugar, que se encontre dentro do territorio da Comunidade Autónoma de Galicia.¹¹ Se se elixe unha determinada localidade, nesta a cooperativa ten que realizar -principalmente- as súas actividades económicas e sociais cooperativizadas cos seus socios. Agora ben, existe outra alternativa para fixa-lo domicilio social. Este pode establecerse na localidade na que a cooperativa centralice a súa xestión administrativa e a dirección empresarial. Así pois, e do mesmo xeito que sucede en materia de sociedades anónimas, á hora de fixa-lo domicilio social da cooperativa pódese optar ben polo lugar onde a mesma desenvolve a súa actividade, ben polo lugar onde radica a súa administración.

4.2.3. Obxecto social.

Por contraste coa denominación e o domicilio, o Proxecto de lei de cooperativas de Galicia non consagra un precepto a regular especificamente o obxecto social. Agora ben, o parágrafo segundo do art. 1 dispón: "Calquera actividade económico-social poderá desenvolverse mediante unha sociedade constituída ó amparo desta lei.

Ó comenta-lo precepto similar da Lei xeral de cooperativas, Borjabad Gonzalo¹² puntualiza que determinadas actividades non poden ser desenvolvidas a través dunha cooperativa, posto que nalgúns supostos ou prohíbe a normativa específica, e, noutros casos, non se considera un dos dous tipos de cooperativas que coñecemos. Así sucede coa actividade aseguradora e coa actividade do crédito. Con respecto á actividade aseguradora -agrega o citado autor- aínda que se admiten as cooperativas de consumidores e as de traballo asociado, estas non se poden adoptar para tódalas pólas de seguros. E verbo da actividade de crédito non se prevé a fórmula da cooperativa de crédito de traballo asociado. Dende o noso modo de ver, estas observacións pódense trasladar ó ámbito das cooperativas sometidas á futura lei galega, posto que o art. 103 do proxecto de lei que analizamos dispón que as cooperativas quedarán suxeitas á lexislación específica, que lles resulte aplicable en función da actividade empresarial que desenvolvan.

11.- Non obstante, o art. 2 do proxecto de lei permite establecer sucursais máis aló dos límites xeográficos de Galicia.

12.- Vid. Borjabad Gonzalo, ob. cit. páx. 28.

En calquera caso hai que destacar que o art. 1, parágrafo segundo, do proxecto de lei vén recoñecer acertadamente que as cooperativas galegas non só se conciben para actividades sociais, senón tamén económicas. E este carácter económico é fundamental neste tipo de sociedades, vindo este a recoñecer-la mercantilidade das cooperativas.

4.2.4. O capital social mínimo.

Un ulterior dato que debe citarse nos estatutos é a cifra do capital social mínimo, que segundo o art. 5 do proxecto de lei- debe ascender á cantidade de 500.000 pesetas. O capital deberá expresarse necesariamente en moeda española sen que poida expresarse en moeda estranxeira.¹³ Por outra parte, o capital social igual que acontece no caso das sociedades de responsabilidade limitada deberá estar totalmente desembolsado desde o momento da constitución da cooperativa. Agora ben, o mencionado art. 5, no parágrafo segundo, permite que nos estatutos se poida fixar unha cifra de capital social mínima, superior á cantidade de 500.000 pesetas esixida legalmente, que tamén deberá estar desembolsada na súa totalidade. Se este acordo se adopta con posterioridade á constitución da cooperativa, é evidente que terán que modificarse os estatutos sociais. E o correspondente acordo que conteña a variación da cifra de capital social deberá publicarse nun dos periódicos de maior circulación da provincia onde radique o domicilio social da cooperativa.

Como sinala Vicent Chuliá ó estudia-lo capital social na Lei xeral de cooperativas¹⁴, na sociedade cooperativa "o capital social está integrado polas "achegas" dos socios, que non representan unha parte alicuota de todo o patrimonio, senón só a do patrimonio neto, repartible correspondente a fondos propios reflectida no pasivo do balance polo capital social". E se se ten presente que a sociedade cooperativa galega se caracteriza -segundo a definición legal do art. 1 do proxecto de lei- polo principio de libre adhesión e baixa voluntaria, facilmente se comprende que o capital social é variable en función entre outras cousas- da alta e baixa dos socios. O autor antes citado puxo de manifesto que, no caso das cooperativas, o capital social non desempeña as mesmas funcións ca na sociedade anónima. E cita tres diferencias: a mínima función empresarial, polo seu escaso importe; inoperatividade como instrumento de organización corporativa e financeira; e o incumprimento da función de garantía ata que resulte afectado o "capital estatutario mínimo".¹⁵

No suposto de redución do capital social mínimo estatutario, de se non establecer no prazo de seis meses terá que disolverse a cooperativa. Agora ben, a

13.- Se, como cabe esperar, a partir de 1999 España accede á denominada "moeda europea"; isto é, ó euro, no futuro o capital social terá que expresarse en euros.

14.- Vid. Vicent Chuliá, "Introducción al Derecho Mercantil"; 10a edición, Valencia 1997, p. 437.

15.- Vid. Vicent Chuliá, ob cit. p. 438.

disolución pode evitarse por acordo da Asemblea xeral, adoptado por maioría cualificada, e sempre que a cifra resultante da redución non sexa inferior ó capital social mínimo legal (500.000 pesetas). Aínda que o art. 86 do proxecto de lei non o prevexa, hai que entender que a cooperativa deberá disolverse se o importe do capital social mínimo legal se reducise por debaixo da cantidade citada.

4.2.5. Outras mencións estatutarias.

Se seguimos pasando revista ós extremos que deben figurar nos estatutos, observamos que o art. 14 do proxecto de lei tamén esixe que nestes se consigne o ámbito territorial no que a cooperativa desenvolverá as actividades cos seus socios. Ademais, requírese que se consigne a duración da sociedade e se se fixou un prazo de vida desta, unha vez transcorrido terá que disolverse. Por outro lado, tamén hai que sinalar nos estatutos as condicións e os requisitos para adquirila condición de socio e o réxime de baixa.¹⁶ Así mesmo, debe figurala cuantificación e o establecemento do réxime de participación mínima do socio na actividade da cooperativa, podendo establecerse o principio de exclusividade. Esta última posibilidade (principio de exclusividade) non se considera na Lei xeral de cooperativas.

Igualmente terán que figurar nos estatutos sociais as obrigas e dereitos dos socios; as normas de disciplina social, e tipificaranse as infraccións, sancións, procedemento sancionador e recursos; a forma de publicidade e o prazo para convocala Asemblea xeral, ben sexa ordinaria, ben extraordinaria; a achega obrigatoria mínima ó capital social para adquirila condición de socio; a composición do órgano de administración así como do órgano de intervención e, de se-lo caso, do comité de recursos; o réxime de transmisión das achegas dos socios e o dereito de reembolso; o réxime das seccións que, de se-lo caso, se creen na cooperativa. E, por último, as causas de disolución.

Como colofón temos que recordar que tamén deberá figurar nos estatutos calquera outra materia esixida pola futura lei. Sen dúbida, prevendo a posibilidade de que puidese quedar sen citar nos estatutos algún outro requisito esixido legalmente, optouse por incluír este último apartado a modo de "caixón de xastre". En fin, se se compara este art. 14 do Proxecto de lei galega co art. 12 da Lei xeral de cooperativas, obsérvase que o primeiro é máis extenso, xa que esixe consignar extremos que non require a lei xeral. A saber: as obrigas e dereitos dos socios; a composición dos órganos de administración e intervención; o réxime de transmisión das achegas; o réxime das seccións que poidan crearse e as

16- Segundo o art. 19 do proxecto de lei, para adquirila condición de socio haberá que subscribila achega obrigatoria mínima e, de se-lo caso, a cota de entrada. A baixa segundo o art. 20 obtense a través dun preaviso escrito. Sen embargo, os estatutos poden esixir xusta causa para solicitala baixa en determinados supostos.

causas de disolución. Dende o meu modo de ver, esta última esixencia do proxecto de lei tal vez é superflua, xa que as causas de disolución se consideran expresamente no art. 86. E, moi posiblemente, as correspondentes normas estatutarias limitaríanse a copia-lo texto legal.

5. Inscripción da escritura.

Malia a ser reiterativos, convén lembrar que a escritura pública de constitución da sociedade cooperativa ten que inscribirse no Rexistro de Cooperativas competente, tanto se o sistema de constitución foi o simultáneo, ou ben se efectuou a constitución sucesiva. O art. 17 do proxecto de lei obriga ós promotores a inscribi-la sociedade (rectius, a escritura pública) no Rexistro de Cooperativas competente. Inscripción que deben solicitar no prazo de dous meses, dende a data de outorgamento da escritura pública de constitución. A inscrición ten carácter constitutivo e, desde ese momento, a sociedade cooperativa terá personalidade xurídica.¹⁷ No suposto da inscrición da escritura de constitución de cooperativas de crédito e seguros débese obter, previamente, autorización do organismo competente.

De transcorreren doce meses desde o outorgamento da escritura de constitución, sen que se proceda á súa inscrición ou ben de se comproba-la vontade de non inscribila, calquera socio pode solicita-la disolución da cooperativa. Unha vez que se disolvese e liquidase o patrimonio social, os socios poderían esixir a devolución das súas achegas. Agora ben, se transcorrido o citado prazo de doce meses sen inscribirse a escritura, a sociedade cooperativa inicia ou prosegue as súas actividades, aplícanse as normas reguladoras das sociedades colectivas ou, de se-lo caso, as normas das sociedades civís. Así pois, os socios responderán fronte a terceiros, persoal, solidaria e subsidiariamente das resultas da xestión social, no suposto de que se apliquen as normas da sociedade colectiva.¹⁸ E responderán persoalmente, anque non quedan obrigados solidariamente respecto das débedas da sociedade, no caso de aplicación das normas da sociedade civil.¹⁹ O texto que examinamos do proxecto de lei forza, pois, ós socios a insta-la disolución da cooperativa, se non queren ver comprometida a súa responsabilidade persoal.

Para concluír hai que pór de relevo que, en materia de inscrición da escritura de constitución das cooperativas, existe en palabras de Vicent Chuliá²⁰ "unha lección pendente na lexislación española". Para o mencionado autor, a opinión do cal compartimos plenamente, a función rexistral mercantil en sentido mate-

17.- Así o sostén URJA (ob. cit p. 579) verbo das cooperativas reguladas na Lei xeral de cooperativas de 1987.

18.- Vid. art. 127 do Código de comercio.

19.- Vid. art. 1698 do Código civil.

20.- Cfr. Vicent Chuliá, ob. cit., p. 435.

rial debería unificarse nun único "Rexistro de Empresas", debendo someterse a un mesmo réxime xurídico. De ser así, solucionaríanse múltiples problemas e controversias derivadas das diversas regulacións nesta materia.

6. A sociedade cooperativa en constitución.

O Proxecto de Lei examinado tamén prevé e regula —con bo criterio— a situación da cooperativa, desde o momento no que se outorgou a escritura pública de constitución ata o momento da inscrición no Rexistro de Cooperativas. Durante esta fase existirá unha sociedade cooperativa "en constitución". Pois ben, o párrafo 3º do Art. 13 do Proxecto de Lei dispón que, ata o momento en que se produza a inscrición rexistral, a sociedade cooperativa deberá engadir á súa denominación os termos "en constitución". Desta maneira, os terceiros que manteñan relacións económicas coa cooperativa coñecerán o seu verdadeiro "status", así como as responsabilidades dos promotores que -no nome da cooperativa- realizaran algún acto ou outorgaran algún contrato durante este período de constitución.

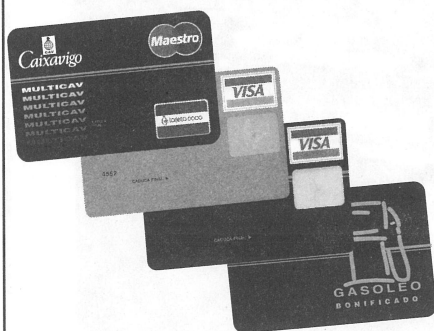
No suposto da constitución sucesiva, o Presidente, o Secretario da Asemblea constituínte, ou o promotor facultado espresamente pola mesma teñen a obriga de levar a cabo tódalas actividades precisas para a constitución da cooperativa e a inscrición da escritura pública no correspondente Rexistro. Paralelamente, tamén deberán realizar todas aquelas actividades que lles foran encomendadas pola citada Asemblea. Co obxecto de cumprir as obrigas descritas, as persoas mencionadas actúan en nome e representación da futura cooperativa. E, obviamente, os gastos necesarios nos que incorreran para a constitución definitiva da sociedade serán asumidos por esta última. Hai que suliñar que o Proxecto de Lei -coincidente co Art. 10.3 da LGC- fala de gastos "*necesarios*". Así pois, os gastos supérfluos nos que incorreran o Presidente, o Secretario ou o promotor facultados non os terá que satisfacer a cooperativa.

Dos actos e contratos celebrados polos promotores, no nome da futura cooperativa, antes da inscrición da escritura pública, responderán solidariamente as persoas que os celebraron. Por regra xeral, estas persoas serán responsables do seu cumprimento. Agora ben, a Lei contempla tres excepcións a esta regra xeral. En primeiro lugar, exclúese a mencionada responsabilidade no caso de que as persoas intervinientes neses actos con contratos fosen autorizadas expresamente pola Asemblea constituínte. En segundo lugar, tampouco responderán esas persoas se a Asemblea acordase que a eficacia de tales actos ou contratos queda condicionada á inscrición da cooperativa (*rectius*, da escritura de constitución da cooperativa), ratificándose por consecuencia da inscrición. E, en terceiro lugar, no suposto de que eses actos e contratos se acepten pola cooperativa, no prazo dun mes, desde o momento da inscrición da escritura pública.²¹

21.- Verbo deste último suposto, o Proxecto de Lei é máis riguroso ca Lei Xeral de Cooperativas, xa que o prazo fixado por esta última é máis amplo: tres meses.

Nos tres casos reseñados, cesará a responsabilidade solidaria dos promotores facultados e responderán os socios tanto dos actos e contratos - celebrados con anterioridade a inscrición da escritura- como dos gastos necesarios para a inscrición. Os socios responderán coa achega social efectuada por cada un deles, sempre e cando o patrimonio social resulte suficiente para sufragar as obrigas contraídas. Se o patrimonio resultase insuficiente, os socios veranse obrigados a satisfacer persoalmente a diferenza restante. É dicir, terían que "poñer do seu peto" o resto da débeda pendente, que non se pudo cubrir co patrimonio da cooperativa.

Coñecidas pola sua utilidade. Recoñecidas pola sua calidade.

Coas tarxetas Caixavigo poderá realizar todo tipo de operacións: retirar diñeiro nos caixeiros de todo o mundo, abona-las súas compras, paga-la gasolina, o peaxe..., sempre co noso mellor servicio.

Coas súas tarxetas Caixavigo, levará na carteira moito máis que diñeiro.

Caixavigo
Unha Caixa para un País

Os medios de pago Caixavigo son os primeiros co certificado de calidade AENOR ISO 9002.

Calidad Certificada por AENOR

SARGADELOS: TRADICION E MODERNIDADE

A Sargadelos venlle a tradición cerámica dende comenzos do século XIX, cando o ilustrado Antonio Raimundo Ibáñez nado no occidente asturiano, ergue no 1804 as Reais Fábricas de SARGADELOS, no concello lucense de Cervo, aproveitando materias primas da bisbarra. Esta factoría, planificada con senso moderno, fabrica a célebre louza até o 1875, no que pecha definitivamente as suas portas dimpois de catro distintas administracións.

Cando no 1970 inaugúrase a nova planta cerámica, se aborda o plantexamento deseñístico dende unha perspectiva rigurosamente

actual: crear unha cerámica do noso tempo que partindo da tradición se incorpore formalmente a nosa época. Pra levar adiante estes plantexamentos SARGADELOS puxo en marcha diversos centros de investigación e comunicación que lle asesoraron e difundiron o seu labor.

Hoxe SARGADELOS constitue un intento fundamental no panorama ceramístico da nosa época: investigando recursos naturais propios da comarca onde radica, a técnica, a historia e o deseño, ofrece un produto auténtico que olla ó pasado mais que camiña cara o futuro.

Vista aérea do Complexo de Sargadelos (Cervo, Lugo)

